

Biskop Evas predikan och vigningstal

vid prästvigningen i Härnösands domkyrka

18 juni 2023

Andra söndagen efter trefaldighet

Han har öppnat pärlporten, vilken härlig gammal psalm! Man blir glad av att sjunga den, eller hur? Om den funnits på tullindrivaren Levis tid, han som vi nyss mötte i evangelietexten, då är jag övertygad om att Levi skulle ha sjungit den efter mötet med Jesus som så helt förändrade hans liv.

För vad var det som hände? Varför släppte Levi bara allt, lämnade sin arbetsplats och följde Jesus? Blev han så förvånad, ja till och med så chockad av att Jesus tilltalade just honom att han inte kunde tänka klart, eller hade Levi förstått något om Jesus och längtat så efter ett möte med honom att han just därför släppte allt och följde honom? Vi vet inte, men något hände som präglade Levi så starkt att han senare tillskrevs författarskapet till Matteusevangeliet (Matteus var Levis grekiska namn, Levi hans judiska)

Några som däremot blev chockade var de skriftlärda och fariséerna. De skriftlärda var den judiska skriftlärdomens högt utbildade professorer och lärare och fariséerna var en fromhetsinriktning som levde strikt efter den judiska lagen. Både fariséer och skriftlärda var fromma renlevnadsmänniskor med hög moral. Dessa andliga ledare blir alltså djupt upprörda över att Jesus umgås med sådana som de kallar syndare, vilket de ansåg att Levi var, något som inte är så konstigt som man först kan tro.

”Guds rike, eller himmelriket, är ett nyckelbegrepp i Jesu undervisning som inte beskriver en plats utan ett tillsånd.

Som tulltjänsteman betraktades Levi som landsförrädare då han tjänstgjorde för det Romerska riket som vid denna tid bedrev en hård föröckupation av det judiska riket. Att tulltjänstemännen dessutom ofta, med romarnas goda minne, tog ut för höga tullar och behöll mellanskillnaden gjorde inte saken bättre. En landsförrädare och ekonomisk brottsling. Inte var det konstigt att fariséerna och de skriftlärde reagerade. De skulle vi också gjort.

Så varför umgås Jesus med sådana som också vi skulle tagit avstånd ifrån och hur kopplar vi ihop det med denna söndags tema ”Kallelsen till Guds rike?” För att finna svaret på den frågan behöver vi stanna upp en stund kring begreppet Guds rike, ett begrepp många av oss associerar till en värld bortom döden. Men det handlar inte enbart om det

Guds rike, eller himmelriket, är ett nyckelbegrepp i Jesu undervisning som inte

beskriver en plats utan ett tillstånd. Guds rike är där Guds vilja blir förverkligad och Guds väsen får råda. Enkelt uttryckt är Guds rike där Gud är. Pärleporten är inget som endast väntar långt borta i en annan dimension. Pärleporten, Guds rike, finns också här och nu i vår närhet, ja, i våra liv.

Vår tro säger oss att Gud i skapelsen lagt ner en del av sig själv i oss. Jesus beskriver det som att Guds rike finns inom oss, något som följaktligen måste gälla varje människa på denna jord, ingen undantagen. Gud ser med andra ord på oss på ett annat sätt än vi ser på oss själva och varandra. Vår mänskliga måttstock gäller inte i Guds rike. Flera gånger betonar därför Jesus i sin undervisning att de sista skall bli de första och att den minste är den störste. Alla har vi vårt ursprung i Gud. Alla bär vi spår av Gud inom oss. Därför är vår längtan efter mening och sammanhang inte bara vår egen ensamma längtan utan samtidigt också Guds rop och längtan efter oss. Det är inte bara vi som längtar och söker, det gör också Gud. Guds rike finns inom oss. Kallelsen till Guds rike är en kallelse hem till vårt ursprung, till våra själars tillhörighet och identitet.

” Vår tro säger oss att Gud i skapelsen lagt ner en del av sig själv i oss.

Ett av kyrkans viktigaste uppdrag är därför att räcka kallelsen till Guds rike till alla och ge rum, tid och plats för varje sökande och längtande människa att våga säga ja till den. Ett uppdrag som väl stämmer överens med den så kallade folkkyrkoteologin som växte fram i vår kyrka under början av 1900-talet. Vid gårdagens prästexamen fördjupade vi oss i denna teologi utifrån tankarna i antologin *”Mindre folk – mer Kyrka”* som våra prästkandidater fått i uppgift att läsa och skriva ett PM om.

Under årens lopp har Folkkyrkobegreppet tolkats på olika sätt. En del har menat att det handlar om en nationalistisk kyrka, något vi inte alls känner oss bekväma med. Andra har tolkat det som en kyrka enbart styrd av folkvalda, vilket varken stämmer med kyrkans väsen, konstitution eller med Gudsrikestanken. Ytterligare andra ser folkkyrkan som en kyrka för majoriteten och menar att den identiteten inte längre gäller när allt fler svenskar inte ser sig som kristna eller kyrkotillhöriga.

Den tolkning av folkkyrkobegreppet som, enligt min mening, måste vara den vi bör identifiera oss med är en av de tidiga folkkyrkoteologerna, biskop Einar Billings beskrivning av folkkyrkan som ett instrument för att förmedla erbjudandet om Guds förekommande nåd, eller med andra ord, villkorlös nåd, eftersom den finns där före och oberoende av allt vi gör och tänker, till alla som bor i landet, ingen undantagen. En beskrivning av kyrkan som stämmer väl in med Gudsriketsbegreppet och därför måste vara fortsatt giltig och angelägen både nu och i framtiden.

En av vår tids teologer, Christina Grenholm, bär med den utgångspunkten, i en annan antologi om folkkyrkan, Billings teologi in i vår tid med följande resonemang: *”Förankrad i sin evangelisk-lutherska identitet bör vår kyrka förbli en folkkyrka i betydelsen att vara öppen för alla och beredd på gränsöverskridanden.”* Bilden av den gränsöverskridande kyrkan – öppen för alla utan undantag, befriad från rasism och klasskillnader mötte vi också i årets examensbok.

I den gränsöverskridande kyrkan möter vi alltså Gudsrike tanken, för där rymms alla. Där fanns plats för Levi och där finns rum för dig och mig. Ja, där är också de människor vi räknar som de sista och minsta välkomna. Detta är inget annat än den nåd, den villkorlösa kärlek som är Gudsrikets signum. Fritt och för intet, utan krav på motprestation utan bara därför att vi är en del av Guds skapelse vänder sig Gudsrikets kallelse till oss alla.

Därför är det också folkkyrkans uppdrag att räcka evangeliet, det glada budskapet om denna villkorlösa nåd till alla. Och folkkyrkan, det är inte några andra, eller bara prästerna. Kyrkan det är vi tillsammans. Alla döpta är, enligt vår tro, vigda till tjänst i kyrkan. Det finns en plats, en uppgift för, och en mening med oss alla i Guds rike, i kyrkans gemenskap och i det liv och den tid vi fått. Levi sa ja till kallelsen och blev så småningom evangelisten Matteus. Tack vare honom fick vi ett evangelium som genom seklernas brus fortfarande räcks åt oss och åt alla folk. Och nu, i vår tid är det du och jag som liksom Levi är kallade till tjänst i Guds rike, till att ta emot och ge vidare det evangelium, det glada budskap som säger: Allt är nåd.

Så låt oss göra som Levi. Släppa taget om våra tveksamheter och tvivel, sluta bry oss om vad andra tycker och lita på att den som kallar oss också är den som leder, bär oss och ger oss kraften och modet att följa honom. Guds rike är det hem vi alla längtar efter och söker.

Jesus säger: Följ mig, Välkommen till Guds rike, välkommen hem!

Kära vigningskandidater!

Mötet mellan Jesus och Levi är en fin förebild för det uppdrag ni nu vigs till. Ni ska på samma sätt som Jesus, mitt i vårt samhälles brusande liv och i kontrast till människors värderingar och åsikter om sig själva och andra, sprida evangeliet om nåden som räcker till alla. Ja mitt i vår värld skall ni leva Gudsrikets vision genom att se och bekräfta Guds närvaro i varje människa ni möter.

Vid gårdagens prästexamen samtalade vi bland annat om hur viktigt det är att vi som kyrka verkligen är kyrka i vårt samhälle. Det kan vi bara vara om vi i ord och handling värnar om, lever i och går ut med Gudsrikets budskap om nåden som omfattar alla. I examenssamtalet i går lyfte vi också att denna grund för kyrkans uppdrag är det som det måste bära oss in i en framtid då vi troligtvis inte längre är en majoritetskyrka. Som en av författarna i examensboken skriver: *"Vi har en möjlighet i en minoritetsposition att framträda tydligare som Kristi kyrka, inte som endast ännu en samhällsfunktion."* Vår kyrka behöver alltså vara väl förankrad i sitt grundläggande uppdrag att svara ja på Gudsrikets kallelse och räcka nåden till alla. Utifrån det perspektivet kommer vi alltid att kunna se oss som en folkkyrka oavsett om vi är i majoritet eller minoritet.

Den beskrivning av målet för och syftet med församlingens grundläggande uppgift som vi möter i vår kyrkas stadga, Kyrkoordningen, bär också tydligt folkkyrko tankens signum, att Guds rike ska räckas till alla, bli en del av människors liv och påverka hela skapelsen. Enligt Kyrkoordningen har vinningstjänsten: diakon, präst och biskop, tillsammans med våra förtroendevalda, ett särskilt ansvar för att denna uppgift blir utförd i enlighet med Svenska kyrkans tro, bekännelse och lära.

Vigningen är ett tecken på detta speciella ansvar. Stolan, bandet, som snart läggs över era axlar, är symbolen för att vi bär vigningens livskall och ansvar som ett ok. Det kan kännas tungt och stort – det är det också. Därför är också stolan en påminnelse om att det som ska bära er i uppdraget inte är er kraft och förmåga utan Guds. Ni viger inte er själva, ni tar inte på er stola och mässhake själva. De läggs på er. Det är inte ert rike ni ska utbreda i er tjänst, det är Guds. Det är inte er nåd som skall räckas till folket, det är Guds. Det är inte er tro ni ska tjäna och bäras av, det är kyrkans. Vila därför i att den som kallat er, som bekräftar er kallelse och som lägger ansvaret på era axlar också kommer att bära er varje dag och följa er varje steg ni lever och går i ert uppdrag.

Som ytterligare en påminnelse om detta och som ett minnesord från er vigningsdag vill jag ge er några verser ur dagens episteltext från första Korinthierbrevets första kapitel:

Genom Gud finns ni i Kristus Jesus, som har blivit vår vishet från Gud, vår rättfärdighet, vår helighet och vår frihet. Som det står skrivet: den stolte skall ha sin stolthet i Herren.

Ja, var stolta i Herren över er kallelse och ert uppdrag och därför också över kyrkan och kyrkans kallelse och uppdrag. Var präster i Guds rike med ödmjukhet och kärlek och lev dagligen i Guds rättfärdighet, helighet och frihet, inte i er egen! Så gå med stolthet och glädje ut i tjänst för Guds rike. Gå med Gud och räck nåden och evangeliet till de människor Gud sänder i er väg, mitt i vår värld här i vår tid. För vår tid är också Guds tid. Nu är Guds tid

Gud välsigne er. Amen

Eva Nordung-Byström, biskop